

Minnisblað

Dags.: 20.Mars 2025

Frá: Stýrihópur Hjóla- og göngustíga í GOGG

Dreifing: Sveitarstjórn

Efni: Niðurstöður frá stýrihópi Hjóla- og göngustíga í GOGG

Inngangur

Stýrihópur um göngu- og hjólastíga í Grímsnes- og Grafningshreppi var stofnaður til að skoða möguleika og leggja fram áætlun um gerð hjóla- og göngustíga meðfram umferðarmestu leiðum í sveitarfélaginu. Áður hafði verið unnið náið með **minnisblaði** um *Hjóla- og gönguleiðir meðfram þjóðvegum í Grímsnes- og Grafningshreppi – valkosta- og kostnaðargreiningu* (dagsett 8.3.2023), sem greindi helstu leiðir, kostnað og forsendur fyrir verkefninu.

Meginmarkmið stýrihópsins eru:

1. Að auka umferðaröryggi gangandi og hjólandi vegfarenda.
2. Að tengja saman helstu þjónustu- og útivistarsvæði sveitarfélagsins.
3. Að stuðla að vistvænum samgöngum og bættu lýðheilsu.
4. Að forgangsraða leiðum með hliðsjón af umferðarþunga, kostnaði, öryggi og ábata fyrir íbúa og gesti.

Forgrunnur verkefnisins skv. valkosta- og kostnaðargreiningu

Í umræddu minnisblaði (8.3.2023) var farið yfir:

- **Umfang og heimildir:** Til staðar er heimild í vegalögum til að sveitarfélög geti fengið styrki frá Vegagerðinni vegna gerðar hjóla- og göngustíga meðfram umferðarmestu þjóðvegum.
- **Umferðargreining:** Megináhersla lögð á leiðir með hæstum árlegum dagsumferðum (ÁDU) og sumardagsumferð (SDU). Sérstaklega kom Biskupstungnabraut fram sem ein umferðarmesta leiðin í Grímsnes-og Grafningshreppi.
- **Slysatiðni og öryggi:** Greining slysa benti til að flest umferðarslys í sveitarfélaginu væru á Biskupstungnabraut og Þingvallavegi. Með stígagerð væri hægt að draga verulega úr slyshættu gangandi og hjólandi vegfarenda.

- **Valforsendur:** Horft var m.a. til umferðarþunga, þjónustustaða, áningarstaða og fjölda íbúða/frístundalóða í nágrenninu, ásamt mögulegri tengingu við nærliggjandi sveitarfélög.
- **Kostnaðaráætlanir:** Heildarkostnaður var metinn á bilinu 30.000–50.000 kr./m (með VSK) og fór eftir vegalengd og aðstæðum. Fram kom að Vegagerðin gæti styrkt hluta af kostnaði (50–70%), en sveitarfélagið þyrfti að taka þátt í mótframlagi og sinna þjónustu og viðhaldi.

Niðurstöður 1. fundar stýrihóps (4. febrúar 2025)

Á **fyrsta fundi** stýrihópsins (sjá fundargerð 1) var meginhlutverk og áherslur skilgreint:

- Að stýrihópurinn myndi kortleggja fyrirbyggjandi göngu- og reiðstíga, auk þess að skoða helstu valkosti úr minnisblaði um hjóla- og gönguleiðir.
- Meðlimir hópsins gerðu sér grein fyrir að brýnast væri að tengja saman helstu kjarna og umferðarmestu vegi, í samræmi við öryggi og þarfir notenda.

Niðurstöður 2. fundar stýrihóps (4. mars 2025)

Á **öðrum fundi** (sjá fundargerð 2) var tekin samhljóða ákvörðun um að ráðast í uppbyggingu göngu- og hjólastíga frá Borg í Grímsnesi að Þrastalundi og svo niður með Þingvallavegi, í fimm áföngum, með tíu ára framkvæmdaáætlun sem sjá má í Viðauka 1. Áfangarnir eru:

1. **Borg – Búrfellsvegur**
2. **Búrfellsvegur – Kerið**
3. **Kerið – Öndverðarnes**
4. **Öndverðarnes – Þrastarlundur**
5. **Þingvallavegur**

Rökstuðningur ákvörðunar:

- **Tenging lykilstaða:** Umrædd leið tengir saman íbúabyggð, frístundasvæði, ferðamannastaði (Kerið, Öndverðarnes, Þrastalund) og þjónustu (verslun, veitingar).
- **Aukið öryggi:** Mest umferð fer um Biskupstungnabraut (sem leiðin fylgir að stórum hluta), en þar er einnig hæsta slysatiðnin. Með því að aðskilja gangandi og hjólandi frá bílaumferð er dregið úr slysaþættu.
- **Hagkvæm lausn:** Leiðin nýtist bæði íbúum og gestum á svæðinu, og byggir á núverandi valkosta- og kostnaðargreiningu sem sýnir að framkvæmdin fellur vel að umferðarmagni og þjónustupunktum.

- **Samræmi við stefnu sveitarfélagsins:** Verkefnið styður við helstu markmið Grímsnes- og Grafningshrepps um vistvænar samgöngur, lýðheilsu, ferðaþjónustu og umhverfissjónarmið.

Tillögur að áframhaldandi vinnu

1. **Uppfæra skipulag:** Nauðsynlegt er að gera viðeigandi breytingar á aðalskipulagi og/eða deiliskipulagi þannig að stígagerðin falli að skipulagsáætlunum sveitarfélagsins.
2. **Samráð:** Mikilvægt er að eiga gott samráð við landeigendur, Vegagerðina (varðandi styrkveitingar), orkufyrirtæki og aðra sem kunna að hafa lagnir eða hagsmuni við vegstæði.
3. **Forgangsroðun og fjárhagsáætlun:** Miðað er við fimm áfanga til tíu ára. Forgangsraða þarf eftir fjármálaáætlun hvers árs, þróun umferðar og fjárframlögum Vegagerðarinnar.
4. **Önnur verkefni:** Leita þarf leiða til að tengja aðrar áhugaverðar leiðir, t.d. Sólheimar–Borg eða inn í Grafning, meðfram Þingvallavatni, ef þarfir og umferð réttlæta slíkt.

Framtíðarsýn: tenging við nærliggjandi sveitarfélög

Til lengri tíma litið felst mikil tækifæri í því að tengja hjóla- og gönguleiðir Grímsnes- og Grafningshrepps við nærliggjandi uppsveitir. Slík tenging myndi efla svæðisbundna samvinnu, styðja við vistvænar samgöngur, lýðheilsu og ferðaþjónustu, og auka heildarnotagildi stígakerfisins fyrir bæði íbúa og gesti.

Stýrihópurinn leggur til að þessi framtíðarsýn verði höfð að leiðarljósi í áframhaldandi skipulagsvinnu og samráði með öðrum sveitarfélögum – með það að markmiði að skapa tengingar milli byggða, útivistarsvæða og þjónustukjarna í uppsveitum Suðurlands.

Samantekt

Með þessari ákvörðun er sveitarfélagið að bregðast við stöðugri fjölgun bílaumferðar og auknum áhuga á vistvænum ferðamátum. Niðurstöður rökstuðnings byggja á ítarlegri greiningu minnisblaðsins um valkosti og kostnað og eru studdar niðurstöðum stýrihópsins í fundargerðum 1 og 2.

Markmiðið er að bæta samgöngur, öryggi og heilsu íbúa og gesta, samhliða uppbyggingu ferðaþjónustu og annarrar þjónustu í sveitarfélaginu.